

Bokmål og nynorsk i grunnskolen

1 Bokmål og nynorsk i grunnskolen

Valg av skriftlig skriftspråk

Kommunen fastsetter ved forskrift om den enkelte skole skal bruke nynorsk eller bokmål i den skriftlige opplæringen. Skriftspråket kommunen fastsetter, blir hovedmålet for skolen, jf. opplæringsloven § 2-5 første ledd. Hovedmålet for skolen skal brukes blant annet i skriftlige oppgaver og i meldinger som skolen gir den enkelte elev. Det skriftspråket som ikke er hovedmål, er sidemålet.

Kommunen kan fastsette ulike skriftspråk som hovedmål ved skolene i kommunen, men den enkelte skole kan bare ha ett hovedmål. Hovedmålet skal brukes i den skriftlige opplæringen for alle årstrinnene ved en skole.

Bestemmelsen regulerer ikke administrasjonsspråket ved skolene.

Hva betyr valget av skriftspråk?

Fram til og med 7. trinn må elevene bruke samme hovedmål som skolen i de skriftlige arbeidene sine. Fra og med 8. trinn velger derimot elevene selv om de vil bruke bokmål eller nynorsk i eget arbeid, jf. opplæringsloven § 2-5 første ledd. Uansett hva elevene velger, skal skolen fortsatt bruke det vedtatte hovedmålet i sitt skriftlige materiale.

Det framgår av opplæringsloven § 2-5 sjette ledd at elevene skal ha opplæring i både bokmål og nynorsk de to siste årene i grunnskolen. Læreplanverket for Kunnskapsløftet LK20 går lenger enn § 2-5 i omfanget av sidemålsundervisninga. Læreplanen i norsk har

kompetansemål knyttet til både nynorsk og bokmål på alle trinn med kompetansemål og skriftlig sidemål etter 4., 7., og 10. trinn. § 2-5 sjette ledd er foreslått endret for å være i tråd med læreplanverket.

Fritak

Kravet til opplæring i skriftlig sidemål gjelder ikke for elever som har opplæring i samisk som første eller andre språk, kvensk eller finsk som andrespråk, tegnspråk, eller særskilt språkopplæring. Det fremgår av forskrift til opplæringsloven § 1-11.

Skriftspråk i lærebøker og læremidler

Foreldrene kan velge om elevens lærebøker skal være på nynorsk eller bokmål, jf. § 2-5 tredje ledd. Foreldrenes valgrett gjelder lærebøker i alle fag, med unntak av norskfaget. I norskopplæringen skal elevene ha lærebøker på skolens hovedmål. Fra og med 8. trinn bestemmer elevene selv hvilken skriftspråk de vil ha lærebøkene på.

Det finnes ytterligere krav til lærebøker og andre læremidler i § 9-4 i opplæringsloven. Der fremgår det at det i andre fag enn norsk kun skal brukes læremidler som foreligger på nynorsk og bokmål, og disse læremidlene skal foreligge til samme tid og samme pris. I tillegg skal lesebøkene i norskfaget i grunnskolen ha nok tilfang på både bokmål og nynorsk slik at elevene lærer å lese begge skriftspråk. Nærmere regler om elevens rett til læremiddel på eget skriftspråk er fastsatt i forskrift til opplæringsloven kapittel 17.